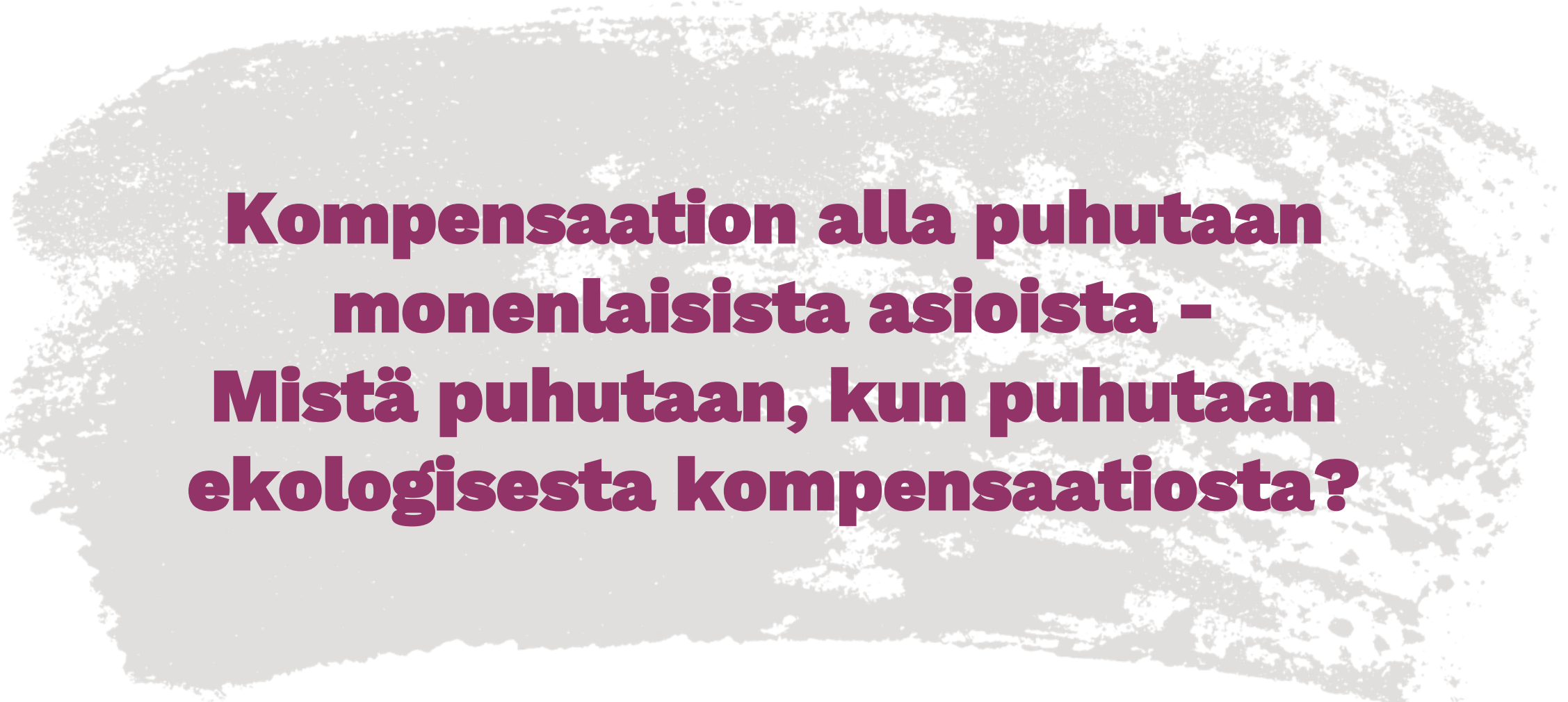

Oikeudellisia näkökulmia ekologiseen kompensatioon

Keke-Kekkerit 12.2.2021

Minna Mättö, lakimies, Kuntaliitto

**Kompensaation alla puhutaan
monenlaisista asioista -
Mistä puhutaan, kun puhutaan
ekologisesta kompensatiosta?**

Ekologista kompensatiota koskeva lainvalmistelu 2020–2021

- Luonnonsuojelulainsäädännön uudistus ja ekologinen kompensatio sisältyvät hallitusohjemaan.
- Ympäristöministeriö vastaa valmistelusta.
- Ekologista kompensatiota valmistelevan työryhmän tehtävänä on:
 - Arvioida lainsäädännön uudistustarpeita ja valmistella sen pohjalta ehdotukset ekologisen kompensaation järjestämisestä vaiheittain
 - Kehittää ekologisen kompensaation seurantamekanismeja ja ohjeistusta
 - Luoda tarkemmat reunaehdot sille, millaisissa tilanteissa ekologista kompensatiota voidaan käyttää
 - Kehittää ekologisen kompensaation sääntelyä luonnonsuojelulaissa
 - Voidaan luonnonsuojelulainsäädännön lisäksi tarkastella säädöstarpeita myös muussa lainsäädännössä
 - Voidaan LSL:n lisäksi tarkastella säädöstarpeita myös muussa lainsäädännössä.
 - Työssä tulee varmistaa lieventämishierarkian toteutuminen (= kompensatio viimesijaisena keinona tilanteessa, jossa haitallisia vaikutuksia ei ole voitu välttää, vähentää tai korjata aiheuttamispaikalla)
 - Lisäksi tehtävänä ekologisen kompensaation pilottihankkeiden suunnittelu, toteuttaminen ja arviointi.

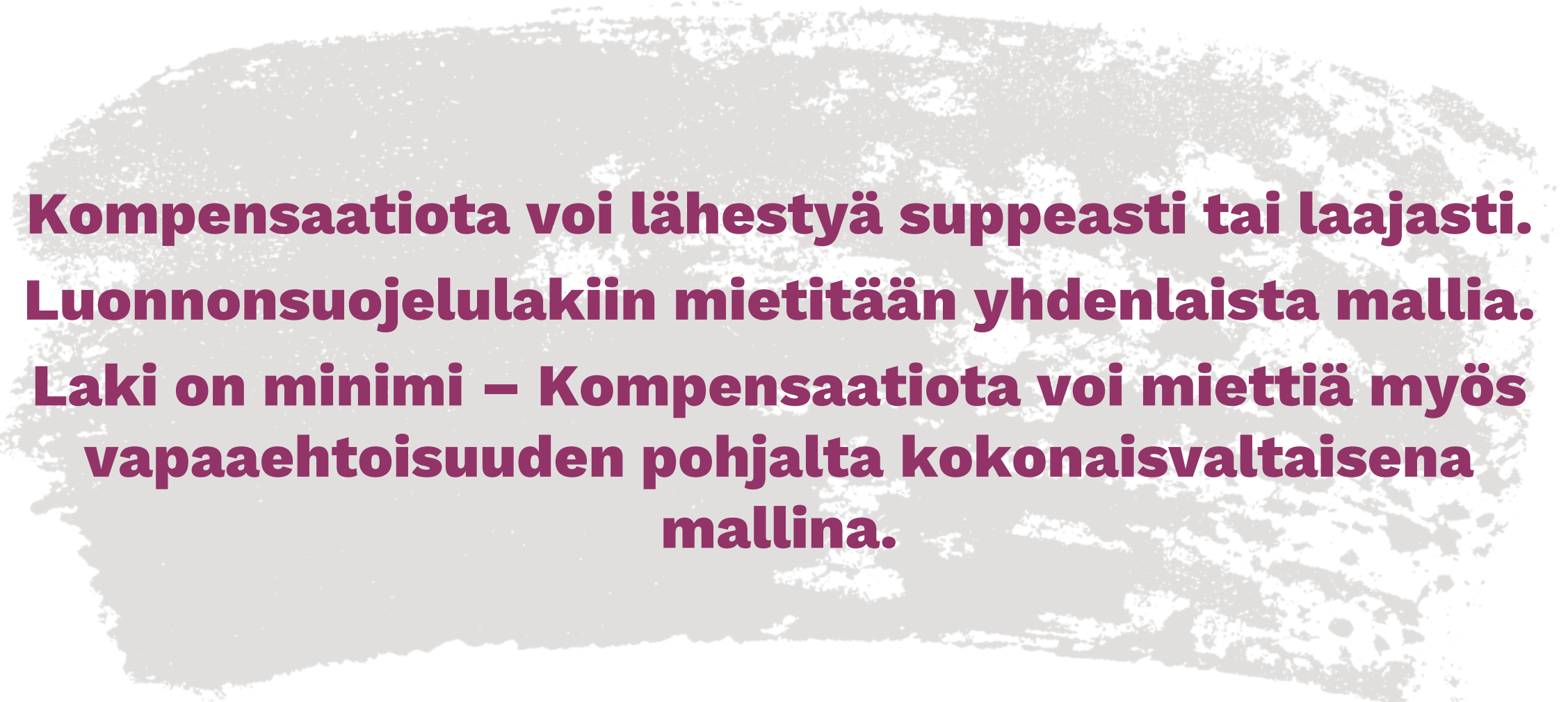
Ekologinen kompensatio & lainsäädäntö

- Miksi jostain asiasta tehdään lainsäädäntöä?
 - Lainsäädännöllä on jokin tarkoitus ja tavoite + keinot
 - Lainsäädäntö esim. asettaa velvoitteita, luo oikeuksia, järjestee oikeussuhteita, raamittaa vallan käyttöä, se voi myös olla mahdollistavaa tai kannustavaa
 - Arvioidaan, että muut ohjauskeinot eivät (yksinään) riitä tai ole toimivia
- Velvoitteista säädettävä lailla, toisaalta lainsäädännön velvoitteet minimitasona

Tiivistettynä – Ekologinen kompensation valmistelusta	
HUOM: Lakivalmistelu on kesken eikä lopullisia linjauksia ole tehty. Valmistelun kuluessa tässä esitettyyn voi tulla muutoksia.	
Miksi	Tavoitteena soveltamisalaan kuuluvien luonnonarvojen (LSL suojellut luonnonarvot) heikentymättömyys
Keino	Velvoitetaan kompensoimaan eli hyvittämään ko. luonnonarvojen heikentäminen
Käytännön toteutus	Hyvitystoimenpiteiden tekeminen/ennakollisesti toteutetun toimenpiteen hyväksyminen; tarkemmat keinot vielä auki (esim. suojeluhyvitys, ennallistaminen); mittaaminen
Reunaehdot	Osin avoin kysymys (alue, aika), mutta esim. mitigaatiohierarkia, kaikki luonnonarvot ei kompensoitavissa, lisäisyys
Velvoitteen kohde	Heikennyksen aiheuttaja
Menettelyt ja viranomaiset	Ekologinen kompensatio LSL:n poikkeamisen edellytyksenä -> ELY arvioi kompensation mahdollisuuden ja riittävyyden, asettaa velvoitteen, poikkeamisen yhteydessä
Lisäksi laissa mm.	Määritelmät, valvonta ja hyvityksen 'varmistaminen', toteuttamisen edistämiseen liittyvät säännökset (ml. kompensatiorekisteri)

Ekologinen kompensatio LSL:n valmistelussa

- LSL **ohjaisi** toimintaa tavoiteltuun suuntaan sisällyttämällä 'bd-kustannukset' hankkeen toteutuskustannuksiin. Tarkoituksena, että entistäkin enemmän vältetään hävittämästä suojeltuja arvoja.
- LSL **velvoittaisi** kompensoimaan lailla suojelluille arvoille aiheutetut heikennykset, jos kuitenkin joudutaan (esim. yleisen edun vaatima hanke) hävittämään suojeltuja arvoja.
- Laki **mahdollistaa**, että maanomistajat (ml. kunnat) voisivat olla "luontoarvoja vapaaehtoisesti tuottavia" tahoja – näitä luontoarvoja voisi "osoittaa" kompensointiin (laki **kannustaa** luontoarvojen 'tuottamiseen')
- Sääntely **luo toimintamallin ja järjestelmän** ekologiseen kompensatioon ja tuottaa tietoa ja kokemuksia kompensatiosta. Nämä hyödynnettävissä myös niissä tilanteissa, joissa ekologinen kompensatio ei ole pakollinen. Tieto ja kokemukset sääntelyn tulevan kehittämisen pohjana.
- Koska poikkeamista tarvitaan yleensä jonkin muun lain mukaisessa toiminnassa (esim. MRL:n kaavoitus ja rakentamisen luvat), LSL:n kompensatiomenettelyn ja kulloiseenkin toimintaan liittyvien muiden prosessien toimiminen kokonaisuutena tulee varmistaa.
- Kompensaation käyttöönoton seurauksena ei kuitenkaan tule olla, että muuta luonnonsuojeluun kohdennettua (valtion) rahoitusta supistetaan.

**Kompensaatiota voi lähestyä suppeasti tai laajasti.
Luonnonsuojelulakiin mietitään yhdenlaista mallia.
Laki on minimi – Kompensaatiota voi miettiä myös
vapaaehtoisuuden pohjalta kokonaisvaltaisena
mallina.**

Kiitos!

minna.matto@kuntaliitto.fi

www.kuntaliitto.fi

Poimintoja lukulistalle ja linkkejä

- Ekologinen kompensatio, YM:n nettisivut <https://ym.fi/ekologinen-kompensaatio>
 - Moilanen, Atte: Luonnonsuojelun uusia keinoja: ekologinen kompensatio ([diaesitys](#))
 - Suvantola, Leila: Ekologinen kompensatio ohjauskeinonäkökulmasta ([diaesitys](#))
 - Suvantola, Leila: Sääntelymallit – luonnon monimuotoisuuden kompensatio ([diaesitys](#))
- Korpi, Johanna: Mikä on luonnon hinta? Sitä pohditaan, kun luonnonsuojelulakia uudistetaan (<https://valtioneuvosto.fi/-/1410903/mika-on-luonnon-hinta-sita-pohditaan-kun-luonnonsuojelulakia-uudistetaan>)
- Moilanen, Atte, Kotiaho, Janne S.: Ekologisen kompensaation määrittämisen tärkeät operatiiviset päätökset, Suomen ympäristö 5/2017 (<https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/handle/10024/160211>)
- Moilanen, Atte, Kotiaho, Janne S.: Fifteen operationally important decisions in the planning of biodiversity offsets, Biological Conservation, Volume 227, November 2018, Pages 112-120 (<https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S0006320718310668>)
- Pekkonen, Minna ym.: Tietotaso ja kokemukset ekologisesta kompensaatiosta Suomessa (<https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/handle/10024/162363>)
- Raunio, Anne ym.: Luontotyyppien soveltuminen ekologiseen kompensaatioon Suomessa, Suomen ympäristö 4/2018 ([https://www.ymparisto.fi/fi-FI/Luonto/Koottua_tietoa_ekologisen_kompensaation_\(58597\)](https://www.ymparisto.fi/fi-FI/Luonto/Koottua_tietoa_ekologisen_kompensaation_(58597)))
- Suvantola, Leila ym. Ekologisen kompensaation ohjauskeinojen kehittäminen, Valtioneuvoston selvitys- ja tutkimustoiminnan julkaisusarja 76/2018 (<https://tietokayttoon.fi/-/ekologisen-kompensaation-ohjauskeinojen-kehittaminen>)